ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 25. jūlijā [1]

Apvienotās lietas C-138/17 P un C-146/17 P

Eiropas Savienība, ko pārstāv Eiropas Savienības Tiesa,
pret
Gascogne Sack Deutschland GmbH,
***Gascogne* (C-138/17 P),**
un
Gascogne Sack Deutschland GmbH,
Gascogne
pret

Eiropas Savienību, ko pārstāv Eiropas Savienības Tiesa (C-146/17 P)

Apelācija – Ārpuslīgumiskā atbildība – Saprātīgs tiesvedības ilgums – Pienākums taisīt spriedumu saprātīgā termiņā – Mantiskais kaitējums – Izdevumi par bankas garantiju – Cēloņsakarība – Nemantisks kaitējums

1. Kādi ir kaitējuma veidi, kas Eiropas Savienībai atbilstoši LESD 340. pantam ir jāatlīdzina personām, kuru tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā laikā ir pārkāpusi Eiropas Savienības Tiesa? Konkrētāk, kādos apstākļos ir jāpiešķir atlīdzība par kaitējumu, kas iespējami izraisīts pārmērīgi ilgas kavēšanās dēļ?

2. Būtībā šie ir galvenie jautājumi, kas uzdoti apelācijas sūdzībā, ko iesniegusi Eiropas Savienība, kuru pārstāv Eiropas Savienības Tiesa [2], un *Gascogne Sack Deutschland GmbH* un *Gascogne* par Vispārējās tiesas 2017. gada 10. janvāra spriedumu lietā T-577/14 *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* /Eiropas Savienība (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums") [3], ar kuru pēdējā minētā piešķīra šīm sabiedrībām konkrētas summas kā atlīdzību par mantisku un nemantisku kaitējumu, kas tām radies sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpuma dēļ lietās, kurā pasludināti 2011. gada 16. novembra spriedumi, proti, T-72/06 [4] *Groupe Gascogne/*Komisija un T-79/06 [5] *Sachsa Verpackung*/Komisija.

3. Ļoti līdzīgi jautājumi izvirzīti arī četrās citās apelācijas sūdzībās – divas no tām ir iesniegusi Eiropas Savienība un divas – citas sabiedrības – par diviem Vispārējās tiesas spriedumiem, kuros šī tiesa piešķīrusi atlīdzību par mantisku un nemantisku kaitējumu, kas šīm sabiedrībām radies sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpuma dēļ. Arī šajās tiesvedībās šodien sniegšu savus secinājumus [6]. Tādējādi secinājumi šajā lietā ir jālasa kopā ar minētajiem pārējiem secinājumiem.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Turpmāk vienkāršības labad "Eiropas Savienība".

3 EU:T:2017:1.

4 Nav publicēts, EU:T:2011:671.

5 Nav publicēts, EU:T:2011:674.

6 Lieta C-150/17 P Eiropas Savienība/*Kendrion* un apvienotās lietas C-174/17 P un C-222/17 P Eiropas Savienība/*ASPLA* un *Armando Álvarez* un *ASPLA* un *Armando Álvarez*/Eiropas Savienība.

I. Tiesvedības priekšvēsture

4. Ar prasības pieteikumiem, kas iesniegti 2006. gada 23. februārī, *Sachsa Verpackung GmbH*, pašreiz – *Gascogne Sack Deutschland GmbH*, no vienas puses, un *Groupe Gascogne SA*, pašreiz – *Gascogne*, no otras puses, pamatojoties uz (pašreizējo) LESD 263. pantu, iesniedza prasību par Komisijas 2005. gada 30. novembra Lēmumu C(2005) 4634 par [LESD 101.] panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/F/38.354 – Rūpnieciskie maisi) (turpmāk tekstā – "Lēmums C(2005) 4634")[7].

5. Ar 2011. gada 16. novembra spriedumiem Vispārējā tiesa noraidīja šīs prasības[8]. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* iesniedza apelācijas sūdzības par Vispārējās tiesas spriedumiem. Tiesa ar 2013. gada 26. novembra spriedumiem[9] noraidīja apelācijas sūdzības. Tomēr savos spriedumos Tiesa konstatēja, ka "tiesvedības ilgumu Vispārējā tiesā, kas sasniedza gandrīz piecus gadus un deviņus mēnešus, [nevar] attaisnot ne ar vienu no šīs lietas īpašajiem apstākļiem"[10].

II. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

6. Ar 2014. gada 4. augustā iesniegto prasības pieteikumu *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*, pamatojoties uz LESD 268. pantu, cēla prasību pret Eiropas Savienību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar iespējamo ciesto kaitējumu, kas radies tiesvedības Vispārējā tiesā, kuras rezultātā 2011. gada 16. novembrī pasludināti spriedumi lietās T-72/06 un T-79/06, ilguma dēļ. Būtībā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* lūdza Vispārējai tiesai piespriest Eiropas Savienībai samaksāt šādas summas: i) 1 193 467 EUR par zaudējumiem, kuri radušies, ilgāk par saprātīgu termiņu maksājot papildu likumīgos procentus, kas piemēroti Komisijas uzliktā naudas soda nominālajai summai; ii) 187 571 EUR par zaudējumiem, kas radušies, ilgāk par saprātīgu termiņu veicot papildu maksājumus par bankas garantiju; iii) 2 000 000 EUR par negūto peļņu vai zaudējumiem, kas radušies "nenoteiktības" dēļ; iv) "ne mazāk" kā 500 000 EUR par ciesto nemantisko kaitējumu. Tāpat *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* lūdza pieskaitīt šīm summām kompensācijas un nokavējuma procentus atbilstoši likmei, kādu Eiropas Centrālā banka (ECB) piemēro savām galvenajām refinansēšanas operācijām, to palielinot par diviem procentpunktiem, skaitot no prasības celšanas dienas.

7. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa piesprieda Eiropas Savienībai maksāt *Gascogne* 47 064,33 EUR, atlīdzinot ciesto mantisko kaitējumu, kas šai sabiedrībai radies sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpuma dēļ lietās T-72/06 un T-79/06, kurās pasludināti 2011. gada 16. novembra spriedumi. Tāpat Vispārējā tiesa nolēma, ka šī zaudējumu atlīdzība jāpārvērtē, pieskaitot kompensācijas procentus, skaitot no 2014. gada 4. augusta līdz sprieduma pasludināšanai, gada inflācijas līmenī, kādu *Eurostat* attiecīgajā periodā ir konstatējis dalībvalstī, kurā šīs sabiedrības ir reģistrētas. Tāpat Vispārējā tiesa piesprieda Eiropas Savienībai maksāt *Gascogne Sack Deutschland GmbH* un *Gascogne* katrai zaudējumu atlīdzību 5000 EUR apmērā par ciesto nemantisko kaitējumu, ko šīs sabiedrības cietušas sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpuma dēļ. Izmaksājamajai atlīdzībai gan par mantisko, gan nemantisko kaitējumu pieskaita nokavējuma procentus, skaitot no sprieduma pasludināšanas dienas līdz pilnīgai samaksai, atbilstoši likmei, kādu ECB noteikusi savām galvenajām refinansēšanas operācijām, palielinot par diviem procentpunktiem. Pārējā daļā prasība tika noraidīta.

7 6. zemsvītras piezīmē minētās lietas attiecas arī uz procedūrām, ko uzsākuši citi uzņēmumi, kas bija Lēmuma C(2005) 4634 adresāti.

8 Spriedumi, 2011. gada 16. novembris, *Groupe Gascogne/*Komisija, T-72/06, nav publicēts, EU:T:2011:671 un *Sachsa Verpackung*/Komisija, T-79/06, nav publicēts, EU:T:2011:674.

9 Spriedumi, 2013. gada 26. novembris, *Gascogne Sack Deutschland*/Komisija, C-40/12 P, EU:C:2013:768, un *Groupe Gascogne*/Komisija, C-58/12 P, EU:C:2013:770.

10 Skat. attiecīgi iepriekšējā zemsvītras piezīmē minēto spriedumu 97. un 91. punktu.

8. Attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem Vispārējā tiesa piesprieda: i) Eiropas Savienībai segt savus un atlīdzināt *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* tiesāšanās izdevumus saistībā ar izvirzīto iebildi par nepieņemamību, attiecībā uz kuru tika pieņemts 2015. gada 2. februāra rīkojums T-577/14 *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*/Eiropas Savienība [11]; ii) *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*, no vienas puses, un Eiropas Savienībai, no otras puses, segt katrai savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar prasību, par kuru ir pasludināts spriedums, un iii) Eiropas Komisijai segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.

III. Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

9. 2017. gada 17. martā iesniegtajā apelācijas sūdzībā Eiropas Savienības prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1) punktu;

– noraidīt kā nepamatotu *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* pirmajā instancē izvirzīto prasījumu, ar kuru tiek lūgts atlīdzināt summu 187 571 EUR apmērā par iespējami nodarītajiem zaudējumiem, kas radušies, ilgāk par saprātīgu termiņu veicot papildu maksājumus par bankas garantiju;

– piespriest *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

10. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* prasījumi Tiesai savukārt ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību;

– piespriest Eiropas Savienībai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

11. 2017. gada 22. martā iesniegtajā apelācijas sūdzībā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* prasījumi Tiesai ir šādi:

– daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu, ar kuru Vispārējā tiesa, lai gan atzīstot, ka ir noticis sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpums lietās T-72/06 un T-79/06, kurās tika pasludināti 2011. gada 16. novembra spriedumi, un prasītājām ir radies mantisks un nemantisks kaitējums sprieduma taisīšanas "saprātīga termiņa" pārkāpuma rezultātā, piesprieda Eiropas Savienībai samaksāt neatbilstošu un nepilnīgu atlīdzību par šādi radušos kaitējumu;

– taisīt galīgo spriedumu par mantiskā un nemantiskā kaitējuma, kas nodarīts apelācijas sūdzības iesniedzējām, finansiālu atlīdzināšanu, īstenojot savu neierobežoto kompetenci un atbilstoši apelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumiem pirmajā instancē;

– piespriest Eiropas Savienībai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

12. Eiropas Savienības prasījumi Tiesai savukārt ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību;

– piespriest *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

13. Tiesvedībā lietā C-138/17 P Eiropas Komisijai tika atļauts iestāties lietā Eiropas Savienības prasījumu atbalstam.

11 Nav publicēts, EU:T:2015:80.

14. Ar Tiesas pirmās palātas priekšsēdētāja 2018. gada 17. aprīļa lēmumu lietas C-138/17 P un C-146/17 P tika apvienotas secinājumu sniegšanai un sprieduma taisīšanai.

IV. Apelācijas sūdzības pamatu vērtējums

A. Ievada piezīmes

15. Apelācijas sūdzības pamatošanai lietā C-138/17 P Eiropas Savienība izvirza trīs pamatus. Ar pirmo un otro pamatu Eiropas Savienība apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, sagrozot attiecīgos jēdzienus "cēloņsakarība" un "kaitējums". Ar trešo pamatu Eiropas Savienība apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā un sniegusi nepietiekamu pamatojumu, nosakot periodu, kurā tika ciesti mantiskie zaudējumi. Komisija būtībā piekrīt Eiropas Savienībai.

16. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvo, ka Eiropas Savienības apelācijas sūdzība ir jānoraida kā daļēji nepieņemama (otrais pamats) un daļēji nepamatota (pirmais un trešais pamats).

17. Apelācijas sūdzības pamatošanai lietā C-146/17 P *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* izvirza septiņus pamatus. Ar pirmo pamatu tās apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini piemērojusi jēdzienu "*non ultra petita*", atsakoties piešķirt atlīdzinājumu par mantisko kaitējumu, kas radies līdz 2011. gada 30. maijam. Ar otro pamatu *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvo, ka pārsūdzētajā spriedumā ir pretruna pamatojumā attiecībā uz: i) tā laika perioda aprēķināšanu, kurā tika pārsniegts tiesvedības saprātīgais termiņš, un ii) tā laika perioda aprēķināšanu, par kuru tika piešķirta mantiskā kaitējuma atlīdzība. Ar trešo pamatu *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvo, ka, izmantojot tādu mantiskā kaitējuma aprēķināšanas metodi, kas atšķiras no to piedāvātās metodes, Vispārējā tiesa ir pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* ceturtais, piektais, sestais un septītais pamats ir vērsti uz Vispārējās tiesas secinājumiem attiecībā uz apgalvoto nemantisko kaitējumu. Būtībā tās apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, noraidot to lūgumu piešķirt atlīdzību "ne mazāk" kā 500 000 EUR apmērā, pamatojoties uz to, ka, ja šāda atlīdzība tiktu piešķirta, ar to faktiski tiktu apšaubīta *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* ar Lēmumu C(2005) 4634 uzliktā naudas soda summu. Tās arī kritizē pārsūdzēto spriedumu par to, ka tajā nav sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz atlīdzības 5000 EUR apmērā piešķiršanu par nemantisko kaitējumu.

18. Eiropas Savienība savukārt uzskata, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apelācijas sūdzības pamati ir vai nu nepamatoti (pirmais, otrais, trešais un daļēji septītais pamats), vai neefektīvi (ceturtais, piektais, sestais un daļēji septītais pamats).

19. Šajos secinājumos es vispirms izskatīšu tos pamatus, kas attiecas uz mantisko kaitējumu, un pēc tam tos, kas attiecas uz nemantisko kaitējumu.

B. Par mantisko kaitējumu

20. Eiropas Savienības izvirzītie trīs apelācijas sūdzības pamati lietā C-138/17 P, kā arī *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* izvirzītais pirmais, otrais un trešais apelācijas sūdzības pamats lietā C-146/17 P attiecas uz Vispārējās tiesas vērtējumu par *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* iespējami ciesto mantisko kaitējumu. Abas puses uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, izskatot *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* prasības saistībā ar kaitējumu, kas radies bankas garantijas izdevumu dēļ, ko šīs sabiedrības maksāja Komisijai, lai uzreiz nemaksātu naudas sodu, kas uzlikts ar Lēmumu C(2005) 4634.

21. Es uzskatu par piemērotu sākt šo jautājumu juridisko analīzi, aplūkojot prasījumus, kas attiecas uz *Gascogne* maksātajiem izdevumiem par bankas garantiju. Šajā nolūkā es sākšu ar *pirmo* Eiropas Savienības iesniegto apelācijas sūdzības pamatu. Vēlāk, lai izvērtējums būtu pilnīgs, es pievērsīšos Eiropas Savienības *otrajam* apelācijas sūdzības pamatam. Pēc tā vairs nebūs vajadzības pārbaudīt atlikušos apelācijas sūdzības pamatus, ko Eiropas Savienība un *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* izvirzījušas attiecībā uz izdevumiem par bankas garantiju.

1. Par cēloņsakarības pastāvēšanu

22. Ar pirmo pamatu lietā C-138/17 P Eiropas Savienība, ko atbalsta Eiropas Komisija, pārmet Vispārējai tiesai tās veikto interpretāciju un "cēloņsakarības" jēdziena piemērošanu. Būtībā Eiropas Savienība uzskata, ka nepastāv tieša cēloņsakarība starp Vispārējās tiesas pienākuma taisīt spriedumu lietās T-72/06 un T-79/06 saprātīgā termiņā pārkāpumu un *Gascogne* kaitējumu, kas radies no bankas garantijas izdevumu maksāšanas. Eiropas Savienība it īpaši uzsver, ka šis kaitējums ir radies *Gascogne* veiktas izvēles saglabāt bankas garantiju tiesvedības laikā, nevis maksāt Komisijas uzlikto naudas sodu rezultātā.

23. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* savukārt šajā ziņā aizstāv pārsūdzēto spriedumu: tostarp tās uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pareizi nošķīrusi šo lietu no citām lietām, kas iepriekš izskatītas Savienības tiesās. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvo arī, ka Eiropas Savienības argumenti ir "ļaunprātīga procedūras izmantošana", un būtībā apšauba Tiesas secinājumus 2013. gada 26. novembra spriedumos C-40/12 P *Gascogne Sack Deutschland/*Komisija un C-58/12 P *Groupe Gascogne/*Komisija.

24. Tālāk es īsumā attēlošu Vispārējās tiesas argumentāciju un pēc tam paskaidrošu kādēļ, manuprāt, Eiropas Savienības pirmais apelācijas sūdzības pamats ir pamatots.

25. Pārsūdzētā sprieduma 79. un 80. punktā Vispārējā tiesa atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru kaitējumam, par kuru tiek pieprasīta atlīdzība prasībā par Eiropas Savienības ārpuslīgumisko atbildību, ir jābūt reālam un droši zināmam un tas jāpierāda prasītājam. Prasītājam ir jāsniedz pierādījumi, ka starp pārmesto rīcību un norādīto kaitējumu pastāv pietiekami tieša cēloņsakarība.

26. Pārsūdzētā sprieduma 111. un 114.–116. punktā Vispārējā tiesa norādīja – ja lietās T-72/06 un T-79/06 minētais procesa ilgums nebūtu pārsniedzis sprieduma taisīšanas saprātīgu termiņu, *Gascogne* nebūtu bijis jāmaksā izdevumi par bankas garantiju pārsniegšanas periodā. Tas, pēc Vispārējās tiesas domām, nozīmē, ka cēloņsakarība starp sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpumu un kaitējuma rašanos *Gascogne* no tā, ka tai bija jāmaksā izdevumi par bankas garantiju pārsniegšanas periodā, patiešām pastāv.

27. Atsaucoties uz agrāko judikatūru (turpmāk tekstā – "*Holcim* judikatūra") [12], Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 118. punktā atzina, ka principā bankas garantijas izdevumi, kas radušies sabiedrībai, kurai ar Komisijas lēmumu ir uzlikts sods, ir sekas pašas sabiedrības lēmumam iesniegt bankas garantiju, lai nevajadzētu pildīt pienākumu saistībā ar naudas soda samaksu apstrīdētajā lēmumā noteiktajā periodā. Tādējādi šos izdevumus nevar uzskatīt par *tiešām* iestādes rīcības sekām.

28. Tomēr pēc tam Vispārējā tiesa – pārsūdzētā sprieduma 119.–121. punktā – nošķīra izskatāmo lietu no lietām, kas bija pamatā *Holcim* judikatūrai. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka brīdī, kad *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* cēla prasības lietās T-72/06 un T-79/06, un brīdī, kad *Gascogne* iesniedza bankas garantiju, nevarēja paredzēt to, ka tiks pārkāpts spriedumu taisīšanas saprātīgs termiņš, un

12 Skat. spriedumu, 2005. gada 21. aprīlis, *Holcim (Deutschland)*/Komisija, T-28/03, EU:T:2005:139, 123. punkts, un rīkojumu, 2007. gada 12. decembris *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, T-113/04, nav publicēts, EU:T:2007:377, 38. punkts. Es norādītu, ka tiktāl Tiesai nav bijusi iespēja apstiprināt šo judikatūras kursu.

Gascogne Sack Deutschland un *Gascogne* varēja pamatoti sagaidīt, ka prasības izskatīs saprātīgā termiņā. Tāpat Vispārējā tiesa norādīja, ka sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpšana lietās T-72/06 un T-79/06 notika vēlāk, pēc *Gascogne* sākotnējās izvēles iesniegt bankas garantiju. Šo iemeslu dēļ tā nosprieda, ka saistību starp faktu, ka lietās T-72/06 un T-79/06 sprieduma taisīšanas saprātīgs termiņš tika pārsniegts, un bankas garantijas izdevumu maksāšanu pārsniegšanas periodā nevar uzskatīt par pārtrauktu ar *Gascogne* sākotnējo lēmumu nemaksāt naudas sodu uzreiz un iesniegt bankas garantiju. Tādējādi sprieduma 122. punktā tā secināja, ka LESD 340. panta izpratnē cēloņsakarība ir pietiekami tieša.

29. Vispārējās tiesas argumentācija, manuprāt, ir kļūdaina. Būtībā Vispārējā tiesa pieņem tiesības, kas pārņemtas no *Holcim* judikatūras, bet pēc tam nošķir šo lietu no tām lietām, kas ir bijušas šīs judikatūras priekšmets. Līdzīgi kā Vispārējā tiesa, es uzskatu, ka *Holcim* judikatūra ir pamatota, bet atšķirībā no Vispārējās tiesas es neuzskatu šo lietu par būtiski atšķirīgu no lietām, kas ir pamatā *Holcim* judikatūrai: manuprāt, neviens no abiem Vispārējās tiesas sniegtajiem pamatiem šai nošķiršanai ne atsevišķi, ne kopā nav pārliecinošs.

30. Pirms detalizēta skaidrojuma par to, kāpēc es tā uzskatu, es vēlētos uzsvērt, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, LESD 340. pantu nevar interpretēt kā tādu, kas pieprasītu Eiropas Savienībai atlīdzināt par jebkādām, pat netiešām, nelabvēlīgām sekām, kas rodas saistībā ar tās iestāžu rīcību [13]. Tādējādi prasībā par Eiropas Savienības par ārpuslīgumisko atbildību nepietiek ar to, ka pārmestā rīcība ir viens no norādītā kaitējuma iemesliem, bet ir vajadzīgs, lai šī rīcība būtu kaitējuma *galvenais* iemesls [14]. Citiem vārdiem sakot, pietiekama cēloņsakarība pastāv tikai tad, ja kaitējums ir atbildīgās iestādes nelikumīgās rīcības tiešas sekas un tas nav atkarīgs no citu pozitīvu vai negatīvu iemeslu pastāvēšanas [15].

a) Prettiesiskas rīcības paredzamība

31. Pirmais Vispārējās tiesas sniegtais pamats šīs lietas nošķiršanai no lietām, kas bija pamatā *Holcim* judikatūrai, ir tāds, ka brīdī, kad *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* cēla prasības lietās T-72/06 un T-79/06, un brīdī, kad *Gascogne* iesniedza bankas garantiju, *nevarēja paredzēt* to, ka Vispārējā tiesa pārkāps sprieduma taisīšanas saprātīgu termiņu.

32. Tomēr, pirmkārt, šis apgalvojums ir neprecīzs. Diemžēl vairākas lietas, ko Vispārējā tiesa bija iztiesājusi īsi pirms prasības celšanas lietās T-72/06 un T-79/06, bija prasījušas ievērojamu laiku [16]. Tas jo īpaši attiecas uz lietām saistībā ar Savienības konkurences noteikumu piemērošanu, konkrēti uz karteļiem [17], kas ir ļoti sarežģītas un laikietilpīgas un kurās var būt nepieciešama paralēla vai koordinēta vairāku lietu izskatīšana vienlaicīgi.

33. Ir taisnība, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*, tāpat kā jebkurš cits prasītājs, varēja cerēt, ka to lietas tiks izskatītas saprātīgā termiņā. Tomēr, ņemot vērā Vispārējās tiesas praksi un darbību attiecīgajā laikā, bija visai nenoteikti un grūti aprēķināt iespējamo tiesvedības ilgumu, lai izvērtētu potenciālos kopējos izdevumus par bankas garantiju.

13 Šajā ziņā skat. spriedumu, 1979. gada 4. oktobris, *Dumortier* u.c./Padome, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 un 45/79, EU:C:1979:223, 21. punkts. No jaunākiem skat. rīkojumu, 2011. gada 31. marts, *Mauerhofer*/Komisija, C-433/10 P, nav publicēts, EU:C:2011:204, 127. punkts un tajā minētā judikatūra.

14 Skat. rīkojumu, 2011. gada 31. marts, *Mauerhofer*/Komisija, C-433/10 P, nav publicēts, EU:C:2011:204, 127. punkts un tajā minētā judikatūra.

15 Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta A. Trabuki [*A. Trabucchi*] secinājumus lietā *Compagnie continentale France/*Padome, 169/73, EU:C:1974:32, 4. punkts.

16 Skat., piemēram, spriedumus, 2004. gada 13. janvāris, *Thermenhotel Stoiser Franz* u.c./Komisija, T-158/99, EU:T:2004:2; 2005. gada 11. maijs, *Saxonia Edelmetalle/*Komisija, T-111/01 un T-133/01, EU:T:2005:166; 2005. gada 19. oktobris, *Freistaat Thüringen*/Komisija, T-318/00, EU:T:2005:363, un 2005. gada 14. decembris, *Laboratoire du Bain*/Padome un Komisija, T-151/00, nav publicēts, EU:T:2005:450.

17 Skat. tostarp spriedumus, 2003. gada 11. decembris, *Marlines*/Komisija, T-56/99, EU:T:2003:333; 2004. gada 8. jūlijs, *Mannesmannröhren-Werke/*Komisija, T-44/00, EU:T:2004:218; 2005. gada 14. decembris, *Honeywell*/Komisija, T-209/01, EU:T:2005:455, un 2006. gada 15. marts, *BASF/*Komisija, T-15/02, EU:T:2006:74.

34. Otrkārt, kas ir vēl svarīgāk, neatkarīgi no tā, vai lietās T-72/06 un T-79/06 bija paredzama pārmērīgi ilga kavēšanās, Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu, izmantojot jēdzienu "paredzamība", lai konstatētu pietiekamas cēloņsakarības pastāvēšanu, kas izraisīja Eiropas Savienības atbildību.

35. Galvenais izskatāmās lietas jautājums nav, vai norādīto kaitējumu cietušais spēja paredzēt nelikumīgu rīcību, kas izraisīja apgalvoto kaitējumu. Pirmkārt un galvenokārt, lai konstatētu Eiropas Savienības ārpuslīgumisko atbildību izskatāmajā lietā, izšķirošs ir tas, vai apgalvotais kaitējums ir iestādes nelikumīgās rīcības *tiešas* sekas.

36. Tas ir jautājums, ko Vispārējā tiesa nav detalizēti pārbaudījusi. Man šķiet, ka šīs pārbaudes kontekstā pārmērīgi ilgās kavēšanās potenciālā neparedzamība varētu būt svarīga tikai divos apstākļos. Tomēr šajā lietā nav piemērojams neviens no šiem apstākļiem.

37. No vienas puses, šis elements varētu būt svarīgs, ja *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* vēlāk nebūtu spējušas mainīt savu sākotnējo lēmumu atlikt maksājumu un iesniegt bankas garantiju. Tomēr, kā tas redzams tālāk 48.–52. punktā, tas tā nebija: *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* jebkurā brīdī tiesvedības gaitā drīkstēja samaksāt naudas sodu un atcelt bankas garantiju. Tādējādi, pat ja sākumā tas nebija paredzams, *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* būtu varējušas pielāgot savu rīcību šim jaunajam notikumam.

38. No otras puses, pārmērīgi ilgās kavēšanās potenciālā neparedzamība varētu būt svarīga, ja Eiropas Savienība Vispārējā tiesā būtu apgalvojusi, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* nav izrādījušas pienācīgu rūpību, lai novērstu vai ierobežotu kaitējuma apmēru, kas varētu rasties, tām izvēloties atlikt naudas soda maksāšanu līdz tiesvedības beigām.

39. Šajā ziņā jāpatur prātā, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasībā par ārpuslīgumisko atbildību, ir jāpārbauda, vai, riskējot ciest kaitējumu pati, cietusī persona, būdama piesardzīga, ir izrādījusi pienācīgu rūpību, lai novērstu vai ierobežotu kaitējuma apmēru. Cēloņsakarību var pārraut cietušās personas nolaidīga rīcība, ja šī rīcība, kā izrādās, ir noteicošais kaitējuma cēlonis [18].

40. Tomēr tas nav iemesls, kādēļ Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā atsaucās uz šo elementu. Vispārējā tiesa neizmantoja paredzamības kritēriju, lai pārbaudītu, vai *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* nolaidīga rīcība ir pārrāvusi cēloņsakarību starp apgalvoto kaitējumu un Savienības iestādes pārmesto rīcību; tā vietā tā izmantoja šo jēdzienu, pirmkārt, lai noteiktu šādas cēloņsakarības pastāvēšanu.

41. Tomēr notikuma, kas izraisīja apgalvoto kaitējumu, potenciālā neparedzamība nepauž neko par apgalvotā kaitējuma *noteicošo faktoru*. Pat pieņemot, ka pārmērīgi ilgā kavēšanās nebija paredzama, šis fakts nav ne nepieciešams, ne pietiekams, lai izraisītu Eiropas Savienības atbildību.

42. Ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa nepareizi interpretēja un piemēroja jēdzienu "paredzamība" LESD 340. panta izpratnē, lai konstatētu cēloņsakarību starp apgalvoto kaitējumu un pārmesto rīcību.

b) Gascogne Sack Deutschland un Gascogne izvēles trūkums

43. Vispārējās tiesas minētais otrais pamats šīs lietas nošķiršanai no lietām, kas bija pamatā *Holcim* judikatūras kursam, ir tāds, ka sprieduma taisīšanas saprātīgais termiņš lietās T-72/06 un T-79/06 tika pārsniegts *pēc Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* lēmuma iesniegt bankas garantiju.

18 Skat., piemēram, spriedumu, 2010. gada 18. marts, *Trubowest Handel un Makarov*/Padome un Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 61. punkts. Princips, kā Tiesa atbilstoši atzinusi, ir vispārējs dalībvalstu tiesību sistēmu princips: šajā ziņā skat. spriedumu, 1996. gada 5. marts, *Brasserie du pêcheur* un *Factortame*, C-46/93 un C-48/93, EU:C:1996:79, 85. punkts un tajā minētā judikatūra.

44. Arī šim apstāklim, manuprāt, nav nozīmes.

45. Iesākumā jāatgādina, ka tāds Komisijas lēmums kā Lēmums C(2005) 4634 ir juridiski saistošs un tiek uzskatīts par spēkā esošu, līdz to atceļ Savienības tiesas. Ja uzņēmums, kam Komisija uzlikusi naudas sodu, uzskata Komisijas lēmumu par nelikumīgu un uzskata, ka tā tūlītēja ievērošana var izraisīt neatgriezenisku kaitējumu, šis uzņēmums var iesniegt Savienības tiesās lūgumu par pagaidu noregulējumu atbilstoši LESD 278. un 279. pantam, kamēr tas apstrīd šā lēmuma spēkā esamību.

46. Ja šāds lūgums nav iesniegts vai Savienības tiesas ir noraidījušas šādu lūgumu, naudas sods jāmaksā lēmumā noteiktajā periodā. Savienības budžeta noteikumi [19] atļauj Komisijai atļaut atlikt naudas soda maksājumu, ja parādnieks apņemas maksāt nokavējuma procentus un iesniedz finansiālu garantiju, kas nosedz gan neatmaksātā parāda pamatsummu, gan procentus.

47. Tādējādi uzņēmumiem, kuri vēlas apstrīdēt naudas sodu Savienības tiesās, ir iespēja izvēlēties tūlītēju norēķinu (noteikums) vai lūgt iespēju iesniegt bankas garantiju (izņēmums). Uzņēmuma izvēlei jābūt *finansiāli neitrālai* attiecībā pret Eiropas Savienību: maksājuma atlikšana nedrīkst izraisīt zaudējumus Savienības budžetā. Grāmatvedis, kurš sadarbībā ar atbildīgo kredītrīkotāju pieņem lēmumu par uzņēmuma lūgumu atlikt maksājumu, nav tiesīgs mainīt naudas soda summu, ko nolēmusi Komisija kā iestāde (tas ir, komisāru kolēģija). Vienlaikus uzņēmuma lēmumam uzreiz samaksāt naudas sodu, lai gan ir nolūks apstrīdēt Komisijas lēmumu Savienības tiesās, nevajadzētu izraisīt Eiropas Savienības nepamatotu iedzīvošanos. Tādēļ, no vienas puses, ja Savienības tiesas apstiprina Komisijas lēmumu, naudas sods, kura maksāšana ir atlikta, ir maksājams ar procentiem. No otras puses, apstrīdētā Komisijas lēmuma atcelšana rada pienākumu Eiropas Savienībai atmaksāt samaksātās summas, pieskaitot tām piemērojamo procentu likmi [20].

48. Lēmums atlikt naudas soda maksāšanu acīmredzami ļauj uzņēmumam turpināt izmantot attiecīgās summas, kamēr lieta tiek izskatīta. Tomēr tas ietver arī zināmas papildu izmaksas (kas saistītas ar bankas garantijas iesniegšanu), kas uzņēmumam jāuzņemas, tostarp gadījumos, kad apstrīdētais lēmums galu galā tiek atcelts. Tādēļ katram uzņēmumam, kam Komisija noteikusi maksāt naudas sodu, ir jāizvērtē, vai finansiāli tā interesēs ir samaksāt naudas sodu norādītajā periodā vai lūgt atlikt maksājumu un iesniegt bankas garantiju.

49. Ir svarīgi, ka, pretēji Vispārējās tiesas norādītajam, tā nav izvēle, ko var izdarīt tikai vienu reizi. Jebkurš uzņēmums, kas izvēlējies iesniegt garantiju, vienmēr var mainīt sākotnējo lēmumu un maksāt naudas sodu [21]. Tādējādi tam nav jāmaksā pamatsummas papildu procentu pieaugums un tas var atcelt iepriekš iesniegto bankas garantiju.

50. Savienības tiesības neliedz uzņēmumam pārtraukt bankas garantiju un samaksāt naudas sodu, ja šis uzņēmums uzskata šādu rīcību par izdevīgāku. Tādējādi var pieņemt, ka, ja uzņēmums tiesvedības gaitā nevienā brīdī nepārskata savu sākotnējo izvēli, tas notiek tādēļ, ka uzņēmums uzskata pastāvīgu bankas garantijas darbību par tādu, kas joprojām vislabāk kalpo tā interesēm. Tas, vai sākotnējais lēmums joprojām ir izdevīgs, vēlāk ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, kas, kā norāda Komisija, laika gaitā var ievērojami mainīties (naudas aizņemšanās izdevumi, maksa, ko banka piemēro par garantiju, peļņa, ko rada maksājamā summa, kad to iegulda citā uzņēmējdarbībā un tā tālāk). No ekonomikas perspektīvas tādējādi ir saprātīgi pieņemt, ka uzņēmums var regulāri pārskatīt savu sākotnējo lēmumu.

19 Komisijas Regulas (EK, Euratom) Nr. 2342/2002 (2002. gada 23. decembris), ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV 2002, L 357, 1. lpp.), 85. pants. Šī regula, kas bija piemērojama attiecīgajā laikā, tagad ir aizstāta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 1268/2012 (2012. gada 29. oktobris) par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV 2012, L 362, 1. lpp.).

20 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 12. februāris, Komisija/*IPK International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83. Attiecībā uz tādu procentu veidu un summu, kas Komisijai jāatmaksā uzņēmumam, kurš bija samaksājis sodu, lai izpildītu atbilstoši LESD 101. pantam pieņemtu lēmumu, ko pēc tam atcēlušas Savienības tiesas, skat. izskatīšanā esošo lietu T-201/17 *Printeos*/Komisija.

21 Skat., piemēram, spriedumu, 2016. gada 12. maijs, *Trioplast Industrier*/Komisija, T-669/14, nav publicēts, EU:T:2016:285, 103. punkts.

51. Tādēļ, kā pareizi argumentējusi Eiropas Savienība, izvēle iesniegt bankas garantiju, nevis samaksāt Komisijas uzlikto naudas sodu netika veikta tikai procedūras sākumā: *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* šo izvēli brīvprātīgi un apzināti *saglabāja* (jeb *apstiprināja*) visu laiku, kamēr ilga tiesvedība lietās T-72/06 un T-79/06, ietverot laiku, kad šī tiesvedība ievērojami ieilga.

52. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* zināmā mērā apstiprina iepriekš minēto. Savā atbildes raksta uz apelācijas sūdzību tās apstiprina, ka zināja, ka jebkurā brīdī tiesvedības gaitā būtu varējušas samaksāt naudas sodu un atcelt bankas garantiju.

53. Noslēdzot šo jautājumu, Vispārējās tiesas otrais iemesls nošķirt izskatāmo lietu no lietām, kas bija pamatā *Holcim* judikatūrai, tādējādi ir balstīts uz kļūdainu premisu, proti: ka vienīgais lēmums, kas ir nozīmīgs izskatāmajā lietā, bija *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* sākotnējais lēmums atlikt maksāšanu un iesniegt bankas garantiju pirms tiesvedības uzsākšanas.

54. Šās premisas kļūdaino būtību netieši apstiprina arī pārsūdzētais spriedums.

c) Pretruna pārsūdzētajā spriedumā

55. Pārsūdzētā sprieduma 130. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka nepastāv pietiekami tieša cēloņsakarība attiecībā uz izdevumiem par bankas garantiju, kas radušies *pēc* spriedumu pasludināšanas lietās T-72/06 un T-79/06. Vispārējā tiesa uzskatīja šādu izmaksu maksāšanu par *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* pieņemtā personīgā un neatkarīgā lēmuma sekām – pēc sprieduma pasludināšanas nemaksāt naudas sodu, nelūgt apturēt Lēmuma C(2005) 4634 izpildi un iesniegt apelācijas sūdzību par iepriekš minēto spriedumu. Šādos apstākļos man nav skaidrs, kādēļ lēmums saglabāt bankas garantiju, pēc Vispārējās tiesas domām, bija izšķirošs, lai izslēgtu Eiropas Savienības atbildību *pēc* sprieduma pasludināšanas, bet ne *pirms tās*.

56. Kā argumentējusi Eiropas Savienība, šķietami nepastāv nozīmīga atšķirība starp šiem periodiem, kas varētu būt svarīga LESD 340. panta izpratnē. Arī pirmās instances tiesas procesa laikā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apzināti izvēlējās nelūgt apstrīdētā lēmuma apturēšanu un turpināt bankas garantijas darbību līdz šīs tiesvedības beigām. Pārsūdzētā sprieduma 130. punktā tādējādi ir apstiprināts, ka elementi, ko Vispārējā tiesa uzskatīja par svarīgiem tā paša sprieduma 119.–121. punktā, lai nošķirtu izskatāmo lietu no *Holcim* judikatūras, ir nebūtiski.

d) Starpsecinājumi

57. Starpsecināums ir, ka nevar apstrīdēt, ka fakts, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* bija jāsedz izdevumi saistībā ar bankas garantiju, kas sniegta Komisijai pārsniegšanas periodā, arī ir *sekas* Vispārējās tiesas nespējai pasludināt lēmumu saprātīgā termiņā.

58. Tomēr tas nav apgalvotā kaitējuma *galvenais* iemesls. Izšķirošais faktors ir *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* lēmums turpināt izmantot izņēmumu no pienākuma maksāt naudas sodu, ko tās bija lūgušas izdarīt, labi apzinoties izdevumus un riskus, ko ietver šī izvēle. Tādējādi principi, kas izriet no *Holcim* judikatūras, ir piemērojami izskatāmajā lietā.

59. Visu šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot un piemērojot jēdzienu "cēloņsakarība" LESD 340. panta izpratnē. Manuprāt, nepastāv pietiekami tieša cēloņsakarība starp Vispārējās tiesas pienākuma lietās T-72/06 un T-79/06 taisīt spriedumu saprātīgā termiņā pārkāpumu un *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvoto kaitējumu, kas radies no bankas garantijas izdevumu maksāšanas pārsniegšanas periodā.

60. Šis secinājums nekādā ziņā neapšauba Tiesas secinājumus 2013. gada 26. novembra spriedumos *Gascogne Sack Deutschland*/Komisija (C-40/12 P) un *Groupe Gascogne*/Komisija (C-58/12 P). Pretēji tam, ko apgalvo *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*, šajos spriedumos Tiesa noteica tikai to, ka pastāv Vispārējās tiesas pienākuma taisīt spriedumu saprātīgā termiņā lietās T-72/06 un T-79/06 pārkāpums. Tomēr tā nenolēma, ka pastāvētu jebkāds kaitējums, kas izriet no šā pārkāpuma. Tiesa norādīja, ka "Vispārējai tiesai būs [bija] arī jānosaka gan apgalvoto zaudējumu faktiskā pastāvēšana, gan tās cēloņsakarība ar strīdīgās tiesvedības pārmērīgo ilgumu, pārbaudot šajā nolūkā sniegtos pierādījumus" [22].

61. Visbeidzot, iesniedzot apelācijas sūdzību Tiesā pret Vispārējās tiesas secinājumiem par atlīdzināma mantiskā kaitējuma pastāvēšanu, Eiropas Savienība nav veikusi "ļaunprātīgu procedūras izmantošanu", kā apgalvo *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*. Kā esmu detalizēti skaidrojis secinājumu 19.–36. punktā lietā *Kendrion*, fakts, ka Eiropas Savienību šajā tiesvedībā pārstāv Eiropas Savienības Tiesa, nerada interešu konfliktu. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* argumentā netiek ņemts vērā nošķirums, kas jāizdara starp Eiropas Savienības Tiesu kā iestādi un tiesas iestādēm, kas ir šīs iestādes daļa (šobrīd – Tiesa un Vispārējā tiesa) [23]. Tiesa kā tiesu iestāde, kura izskata apelācijas sūdzību, atbilst objektīvas un subjektīvas objektivitātes kritērijiem, kas noteikti Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā.

62. Ņemot to vērā, ir jāatceļ pārsūdzētais spriedums, ciktāl tajā ir noteikts Eiropas Savienībai maksāt *Gascogne* 47 064,33 EUR atlīdzību par ciesto mantisko kaitējumu, kas šai sabiedrībai radies sprieduma taisīšanas saprātīgā termiņā pārkāpuma dēļ lietās, kurās taisīti 2011. gada 16. novembra spriedumi *Groupe Gascogne*/Komisija (T-72/06, nav publicēts, EU:T:2011:671) un *Sachsa Verpackung*/Komisija (T-79/06, nav publicēts, EU:T:2011:674).

63. Tas nozīmē – ja Tiesa piekrīt man šajā punktā, nav nepieciešamības pārbaudīt *otro* un *trešo* apelācijas sūdzības pamatu, ko Eiropas Savienība izvirzījusi lietā C-138/17 P, kā arī *pirmo*, *otro* un *trešo* apelācijas sūdzības pamatu, ko izvirzījušas *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* lietā C-146/17 P. Tomēr, tā kā tas ir svarīgi turpmākām lietām šajā jautājumā, uzskatu, ka varētu būt lietderīgi aplūkot Eiropas Savienības izvirzīto *otro* apelācijas sūdzības pamatu, lai izvērtējums būtu pilnīgs.

2. "Kaitējuma" jēdziens

64. Ar otro pamatu Eiropas Savienība ar Komisijas atbalstu apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi interpretējusi jēdzienu "kaitējums". Tā uzskata, ka pirmās instances tiesai bija jāpārbauda, vai pārsniegšanas periodā *Gascogne* maksātie izdevumi par bankas garantiju bija lielāki nekā priekšrocības, kuras tās ieguva no tā, ka to rīcībā bija summa, kas ir vienāda ar naudas soda apmēru. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* savukārt lūdz Tiesai noraidīt šo apelācijas sūdzības pamatu kā nepieņemamu, jo tas izvirza jaunus argumentus apelācijas tiesvedībā. Pakārtoti tās uzskata Eiropas Savienības otro pamatu par nepamatotu, jo nepastāv saikne starp iespējami gūtajām priekšrocībām un zaudējumiem, ko tās cieta pārsniegšanas periodā.

65. Man šķiet, ka šis apelācijas sūdzības pamats ir pieņemams un pamatots.

22 Lietā C-58/12 P 88. punkts un lietā C-40/12 P 94. punkts.

23 Skat. LES 13. panta 1. punktu un 19. panta 1. punktu.

66. Vispirms jau es uzskatu *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* iebildumus pret šā apelācijas sūdzības pamata pieņemamību par nepārliecinošiem. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru apelācijas sūdzības iesniedzējam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, Tiesā izvirzot pamatus, kuri sakņojas pašā pārsūdzētajā spriedumā un kuru mērķis ir apstrīdēt tā juridisko pamatotību [24].

67. Šis pamats ir vērsts pret pārsūdzētā sprieduma 111.–131. punktu, kuros, pēc Eiropas Savienības domām, Vispārējā tiesa ir nepareizi interpretējusi jēdzienu "kaitējums" LESD 268. un 340. panta izpratnē. Tostarp Eiropas Savienība uzskata spriedumu par pretrunīgu, jo, apsverot, vai apgalvotie zaudējumi, ko veido izdevumu par bankas garantiju maksāšana, ir jāuzskata par "kaitējumu" saskaņā ar LESD, tajā tiek piemērots kritērijs, kurš atšķiras no kritērija, kas pielietots, pārbaudot apgalvotos zaudējumus, ko veido naudas soda procentu maksājums.

68. Tāpat es uzskatu, ka Eiropas Savienības kritika par pārsūdzēto spriedumu šajā jautājumā ir pārliecinoša. Es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, bez kāda konkrēta skaidrojuma vai izmeklēšanas 111. un 114. punktā pielīdzinot *izdevumus* par bankas garantiju pārsniegšanas periodā *kaitējumam*, kas jāatlīdzina saskaņā ar LESD 340. pantu.

69. Šie abi jēdzieni ir jānošķir.

70. Savienības iestādes darbība vai bezdarbība var dažādos veidos ietekmēt tādu uzņēmumu kā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* finansiālo situāciju. Tā var izraisīt uzņēmumam konkrētas izmaksas, bet vienlaikus arī konkrētus ienākumus. LESD 340. panta izpratnē "kaitējums" pastāv tikai tad, ja izmaksu un ienākumu neto starpība ir negatīva [25]. Citiem vārdiem sakot, ir jāpastāv *kopējiem zaudējumiem*, ko izraisa pārmestā rīcība. Pretējā gadījumā rastos paradoksāla situācija, kurā, lai gan ir finansiāla labuma gūšana Savienības iestādes rīcības rezultātā, uzņēmumam būtu arī tiesības pieprasīt no Eiropas Savienības papildu summas.

71. Kā skaidrots iepriekš 48. un 50. punktā, uzņēmuma lēmums atlikt maksājumu un iesniegt bankas garantiju, no vienas puses, rada konkrētas izmaksas, bet, no otras puses, tas ļauj uzņēmumam šajā laika periodā izmantot summu, kas var radīt peļņu. Šīs dažādās ietekmes nav nesaistītas, kā kļūdaini argumentējusi *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*, bet gan nesaraujami saistītas: tās ir vienas monētas divas puses.

72. Ekonomiski izvēle atlikt naudas soda maksājumu pēc būtības veido attiecīgā uzņēmuma finansēšanas veidu: šis uzņēmums līdz tiesvedības beigām praktiski aizņemas naudu, ko tas ir parādā Savienībai, no pašas Savienības. Šīs finansēšanas kopējās izmaksas, vienkārši runājot, ir bankas garantijas izdevumu summa un, ja uzņēmums zaudē tiesvedībā, tai pieskaitītie procenti, kas maksājami par pamatsummu. Tomēr pārsūdzētais spriedums ir vērsts tikai uz *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* veiktajām izmaksām, un tajā nekas nav teikts par iespējamiem ienākumiem vai ietaupījumiem, kas šīm sabiedrībām radušies līdz ar maksājuma atlikšanu.

73. Manuprāt, šī ir kļūda, ko pieļāvusi Vispārējā tiesa. Kā minēts iepriekš 50. punktā, uzņēmums vienmēr darbojas tādā veidā, kādu tas uzskata par racionālu no ekonomiskās un finansiālās perspektīvas. Tādēļ varētu būt saprātīgi pieņemt, ka visā tiesvedības lietās T-72/06 un T-79/06 laikā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* uzskatīja par izdevīgāku turpināt aizņemties no Savienības summu, kas atbilst maksājamam naudas sodam, nevis izmantot savu kasi vai aizņemties šo summu no kredītiestādēm.

24 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2018. gada 28. februāris, Komisija/*Xinyi PV Products (Anhui) Holdings*, C-301/16 P, EU:C:2018:132, 90. punkts un tajā minētā judikatūra.

25 Šajā ziņā skat. spriedumu, 1992. gada 19. maijs, *Mulder* u.c./Padome un Komisija, C-104/89 un C-37/90, EU:C:1992:217, 26. punkts un nākamie punkti.

74. Ja tā ir, nevar izslēgt, ka pārmērīgi ilga kavēšanās lietu T-72/06 un T-79/06 izskatīšanā ne tikai neizraisīja *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* zaudējumus, bet pat radīja šīm sabiedrībām finansiālus ieguvumus. Tomēr to nevar noskaidrot, balstoties uz pārsūdzēto spriedumu, jo Vispārējā tiesa bez turpmākas izmeklēšanas uzskatīja, ka izdevumi par bankas garantiju pārsniegšanas periodā atbilst kaitējumam, ko *Gascogne* cieta šajā laikā.

75. Visbeidzot vēlos piebilst, ka arī šajā jautājumā pārsūdzētais spriedums šķiet pretrunīgs. Nenoliedzami, ka attiecībā uz citu apgalvotā kaitējuma veidu (naudas soda procentu maksājumu) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* nav sniegušas informāciju, kas ļautu pierādīt, ka pārsniegšanas periodā "vēlāk Komisijai samaksātā nokavējuma procentu summa bija lielāka par to, ko tā būtu varējusi iegūt, šo summu izmantojot, [kas] vienāda ar naudas sodu un tam pieskaitītajiem nokavējuma procentiem" [26].

76. Ir grūti saprast, kādēļ Vispārējā tiesa nepiemēroja līdzīgu standartu attiecībā uz apgalvoto kaitējumu, ko veido bankas garantijas izdevumu maksājums tajā pašā periodā.

77. Rezumējot arī *otrais* Eiropas Savienības izvirzītais apelācijas sūdzības pamats ir pamatots. Kā minēts iepriekš 62. punktā, tādēļ pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1) punkts ir jāatceļ. Līdz ar to nav vajadzības pārbaudīt Eiropas Savienības izvirzīto trešo pamatu lietā C-138/17 P un *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* izvirzīto pirmo, otro un trešo pamatu lietā C-146/17 P.

C. Par nemantisko kaitējumu

78. *Ceturtais*, *piektais*, *sestais* un *septītais* pamats, ko izvirza *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* lietā C-146/17 P, ir vērsti uz pārsūdzētā sprieduma 151.–165. punktu, kuros Vispārējā tiesa piešķīra *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* 5000 EUR katrai par nemantisko kaitējumu, ko tās cietušas sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa pārkāpuma dēļ lietās T-72/06 un T-79/06. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi vairākas kļūdas tiesību piemērošanā, un lūdz Tiesai piešķirt lielāku summu atbilstoši to prasījumam pirmajā instancē.

79. Četri pamati attiecībā uz nemantisko kaitējumu tālāk tiks pārbaudīti kopā. Tālāk minēto iemeslu dēļ es piekrītu Eiropas Savienībai, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* izvirzītie argumenti ir vai nu neefektīvi, vai nepamatoti.

1. Nemantiskā kaitējuma jēdziens un prasības par ārpuslīgumisko atbildību neatkarība

80. Pirmkārt, *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* kritizē Vispārējo tiesu par to, ka pārsūdzētā sprieduma 161.–163. punktā tā uzskata, ka to pieprasītās atlīdzības par nemantisko kaitējumu ("ne mazāk" kā 500 000 EUR) apmēra dēļ faktiski tiktu apšaubīta tām ar Lēmumu C(2005) 4634 uzliktā naudas soda summa, lai gan nav konstatēts, ka sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa neievērošana lietās T-72/06 un T-79/06 būtu ietekmējusi šā naudas soda apmēru. Otrkārt, *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* uzskata, ka Vispārējās tiesas apgalvojumu dēļ pārsūdzētā sprieduma 161.–163. punktā LESD 256. un 340. pants arī zaudē ietekmi. Vispārējā tiesa pēc būtības atsakās piešķirt atlīdzību par visu ciesto kaitējumu, tādējādi pārkāpjot to tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību.

81. Šie argumenti, manuprāt, ir balstīti uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni. Faktiski tie ir neefektīvi vai nepamatoti.

26 Pārsūdzētā sprieduma 108. punkts.

82. Iesākumā varētu būt noderīgi skaidri definēt, kas, pēc manām domām, ir jāuzskata par "nemantisku" kaitējumu LESD izpratnē. Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 340. pantā paredzētā atlīdzība paredz, cik vien iespējams, atjaunot cietušā līdzekļus tādā veidā, kādi tie bijuši pirms Savienības iestādes nelikumīgās rīcības [27]. Tādēļ mantiskais kaitējums, kas ir tiešas šādas rīcības sekas, parasti jāatlīdzina, samaksājot summu, kas atbilst šim kaitējumam.

83. Tomēr tas nav iespējams, ja kaitējums ir morāls jeb nemantisks [28]. Lielākajā daļā tiesību sistēmu jēdziens "nemantisks" kaitējums attiecas uz tādu kaitējumu, kas nav mantisks un ko nevar viegli novērtēt ekonomiski, jo, stingri ņemot, tam nav tirgus vērtības. Tipiski šāda kaitējuma piemēri ir sāpes un ciešanas, emocionāls diskomforts, dzīves vai attiecību pasliktināšanās. Būtībā tas ietver dažādus fiziska un/vai psiholoģiska kaitējuma veidus.

84. Visās šajās situācijās iepriekšējo stāvokli acīmredzami nevar atjaunot. Tādējādi jebkurš atlīdzinājuma veids, ko tiesas varētu piešķirt, vienmēr un nenovēršami būtu "otrais labākais". Tādēļ naudas summas maksājums atkarībā no apstākļiem varētu vai nevarētu būt atbilstošākais atlīdzinājuma veids [29]. Protams, konkrētās lietās Savienības tiesas ir konstatējušas, ka pietiek ar *simbolisku* atlīdzību naudā [30] vai var tikt sniegts *atlīdzinājums natūrā* [31]. Citās lietās Savienības tiesas nenoteica kādu konkrētu atlīdzinājuma veidu, jo uzskatīja, ka nelikumīgās rīcības atcelšana [32] vai tikai skaidrs ieraksts spriedumā par nelikumīgo rīcību [33] vien var sniegt apmierinošu atlīdzinājumu LESD 340. panta izpratnē [34].

85. Ja atlīdzība naudā (un tāda, kas nav simboliska) tiek uzskatīta par atbilstošāko atlīdzināšanas veidu izskatāmajā lietā, nav viegli noteikt atlīdzināmo summu. Šādā lietā kompetentajiem tiesnešiem ir jānovērtē apjoms, kas pienācīgi atspoguļo cietušajam nodarīto kaitējumu, pārmērīgi nesodot nelikumīgās rīcības veicēju. Ja nepastāv acīmredzami vai vispārpieņemti ekonomiski kritēriji, tiesneši var ievērot vienīgi tādus vispārējus principus kā, piemēram, godīgums, taisnīgums un samērīgums, no vienas puses, un prognozējamība, tiesiskā noteiktība un vienlīdzīga attieksme, no otras puses.

86. Tādējādi ir nenovēršami, ka, lai noteiktu nemantiska kaitējuma pastāvēšanu, identificētu labākos veidus, kā pienācīgi to atlīdzināt un attiecīgā gadījumā aprēķinātu atlīdzināmo summu, tiesām ir ievērojama rīcības brīvība.

87. Šajā kontekstā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* pārsūdzētā sprieduma 161.–163. punkta izpratne ir nepārliecinoša. Šie punkti ir jāuztver pareizajā kontekstā.

27 Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta F. Kapotorti [*F. Capotorti*] secinājumus lietā *Ireks-Arkady*/EEK, 238/78, EU:C:1979:203, 2983. lpp.

28 Abus terminus bieži lieto pamišus.

29 Spriedums, 1990. gada 7. februāris, *Culin*/Komisija, C-343/87, EU:C:1990:49, 26.–29. punkts.

30 Spriedums, 1979. gada 14. jūnijs, V./Komisija, 18/78, EU:C:1979:154, 19. punkts.

31 Spriedums, 2006. gada 10. maijs *Galileo International Technology* u.c./Komisija, T-279/03, EU:T:2006:121, 63. punkts.

32 Skat. tostarp spriedumu, 2007. gada 11. jūlijs, *Sison*/Padome, T-47/03, EU:T:2007:207, nav publicēts, 241. punkts un tajā minētā judikatūra.

33 Skat. tostarp spriedumus, 1981. gada 9. jūlijs, *Krecké*/Komisija, 59/80 un 129/80, EU:C:1981:170, 74. punkts, un 1987. gada 9. jūlijs, *Hochbaum* un *Rawes*/Komisija, 44/85, 77/85, 294/85 un 295/85, EU:C:1987:348, 22. punkts.

34 Šajā kontekstā varētu būt vērts atzīmēt, ka arī ECT dažās lietās ir uzskatījusi spriedumu par fakta konstatēšanu un simbolisku atlīdzinājumu par "taisnīgu atlīdzību" Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 41. panta izpratnē. Skat. tostarp ECT spriedumus, 1975. gada 21. februāris, *Golder* pret Apvienoto Karalisti, CE:ECHR:1975:0221JUD000445170, 50. punkts; 1976. gada 23. novembris, *Engel* u.c. pret Nīderlandi, CE:ECHR:1976:1123JUD000510071, 10. un 11. punkts; 2002. gada 17. oktobris, *Agga* pret Grieķiju, CE:ECHR:2002:1017JUD005077699, 65. un 66. punkts; 2004. gada 30. novembris, *Vaney* pret Franciju, CE:ECHR:2004:1130JUD005394600, 55.–57. punkts.

88. Pārsūdzētā sprieduma 144.–154. punktā Vispārējā tiesa analizēja dažādus *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvotos nemantiskā kaitējuma elementus un konstatēja, ka daži no tiem nav pieņemami vai katrā ziņā nav pierādīti [35] un daži ir iespējami atlīdzināti, pārsūdzētajā spriedumā precizitātes labad vien konstatējot Vispārējās tiesas pārkāpumu lietās T-72/06 un T-79/06 [36]. Tādēļ tika konstatēts, ka tikai viens nemantiska kaitējuma elements ir juridiski pamatots un par to pienākas finansiāla atlīdzība, kas nav simboliska: kaitējums, ko izraisījusi ilgstoša atrašanās neskaidrā situācijā, kurā *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* atradās pārmērīgi ilgās tiesvedības dēļ [37].

89. Ņemot to vērā un uzskatot, ka nepastāvēja citi pierādījumi, kas pamatotu atlīdzību "ne mazāk" kā 500 000 EUR apmērā – kā norādīts pārsūdzētā sprieduma 160. punktā –, Vispārējā tiesa noraidīja *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* kaitējuma novērtējumu. Nākamajos pārsūdzētā sprieduma punktos – proti, 161.–163. punktā – ir norādīts, kā pareizi argumentējusi Eiropas Savienība, lai izvērtējums būtu pilnīgs, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* pieprasīto atlīdzību nepamato arī tām uzliktā naudas soda ievērojamais apmērs. Protams, tādā lietā kā šī prasība par ārpuslīgumisko atbildību nevar ne aizvietot, nedz arī būt pakārtota prasībām par atcelšanu, ko *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* bija iepriekš neveiksmīgi cēlušas Savienības tiesās.

90. Citiem vārdiem sakot, šajos punktos Vispārējā tiesa būtībā saka, ka viens no kritērijiem vai parametriem, kas jāizmanto, lai noteiktu nemantiskā kaitējuma atlīdzības apmēru, nevar būt naudas soda apmērs, kas *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* uzlikts ar Lēmumu C(2005) 4634. Iemesls tam ir tāds, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru [38] summa, ko piešķir kā atlīdzību, nevar tiešā vai netiešā veidā apšaubīt naudas soda apmēru. Tādējādi Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* pieprasītās atlīdzības piešķiršana, ņemot vērā tās ievērojamo apmēru, nozīmētu naudas soda apmēra samazināšanu.

91. Visbeidzot jānorāda, ka tikai pats fakts vien, ka Vispārējā tiesa uzskatīja *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* pieprasītās atlīdzības apmēru par nepamatotu un tādējādi piešķīra šīm sabiedrībām mazāku summu, nenozīmē, ka Vispārējā tiesa neatlīdzināja kaitējumu pilnā apmērā. Tas nozīmē tikai to, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* nesniedza pietiekamus pierādījumus, kas apstiprinātu visus to apgalvotā kaitējuma elementus. Tā paša iemesla dēļ Vispārējās tiesas un prasītāju nesaskaņas par piešķiramās atlīdzības apmēru nevar uzskatīt par tādām, kas saskaņā ar LESD 256. un 340. pantu celtai prasībai faktiski liek zaudēt.

2. Par apgalvotajām pretrunām un nepietiekamu pamatojumu pārsūdzētajā spriedumā

92. Treškārt, *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* uzskata, ka pamatojums pārsūdzētajā spriedumā ir pretrunīgs: no vienas puses, Vispārējā tiesa norāda, ka par nemantisko kaitējumu piešķiramā atlīdzība nevar apšaubīt Komisijas uzliktā naudas soda apmēru (161.–163. punkts), turpretim, no otras puses, tā norāda, ka atlīdzināmais nemantiskā kaitējuma apmērs ir jāaprēķina, tostarp ņemot vērā sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa neievērošanas apjomu un nepieciešamību nodrošināt, lai prasība, kas celta saskaņā ar LESD 256. un 340. pantu, būtu efektīva (165. punkts). Ceturtkārt, *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav pietiekami izskaidrojusi kritērijus, ko tā izmantoja, lai noteiktu 5000 EUR atlīdzības apmēru katrai no tām par nemantisko kaitējumu.

93. Vispirms jau es neuzskatu pamatojumu šajā pārsūdzētā sprieduma jautājumā par pretrunīgu.

35 Skat. pārsūdzētā sprieduma 148., 149. un 153. punktu.

36 Skat. pārsūdzētā sprieduma 154. punktu.

37 Pārsūdzētā sprieduma 157. un 158. punkts.

38 Skat. judikatūru, kas minēta pārsūdzētā sprieduma 161. un 162. punktā.

94. Kā paskaidrots iepriekš 89. un 90. punktā, pārsūdzētā sprieduma 161.–163. punktā Vispārējā tiesa izskaidroja, kādēļ *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* ar Lēmumu C(2005) 4634 uzliktā naudas soda apmēru nevar iekļaut starp kritērijiem, kas jāņem vērā, lai noteiktu par nemantisko kaitējumu piešķiramās atlīdzības apmēru. Turpretim pārsūdzētā sprieduma 165. punktā Vispārējā tiesa norādīja kritēriju, ko tā ņēma vērā šajā nolūkā. Pēdējais minētais kritērijs ne tikai atšķirās no iepriekšējā, bet, vēlos piebilst, bija pilnīgi pamatots.

95. Jo īpaši man šķiet, ka, lai izvērtētu piešķiramo atlīdzību, ir atbilstīgi ņemt vērā sprieduma taisīšanas saprātīga termiņa neievērošanas, ko Vispārējā tiesa pieļāvusi lietās T-72/06 un T-79/06, apjomu: jo ilgāks ir periods, par kuru tika pārsniegts saprātīgs tiesvedības ilgums, jo ilgāks ir neskaidrības periods, kas ietekmēja sabiedrību plānošanu saistībā ar pieņemamiem lēmumiem un to pārvaldību, un jo lielāka ir piešķiramā atlīdzība un otrādi.

96. Visbeidzot attiecībā uz faktu, uz kuru atsaucas Vispārējā tiesa, ka starp kritērijiem, ko tā ņēmusi vērā, ir arī nepieciešamība nodrošināt, lai prasība, kas celta saskaņā ar LESD 256. un 340. pantu, būtu efektīva, es norādīšu turpmāko. Kā minēts iepriekš 84. punktā, ņemot vērā nemantiskā kaitējuma īpašo būtību, nav *a priori* izslēgts, ka simboliska atlīdzība var būt pietiekama, lai atlīdzinātu cietušajam nodarīto kaitējumu. Tomēr izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 155.–158. punktā skaidroja, kādēļ tā uzskatīja, ka atsevišķiem *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apgalvotiem kaitējuma elementiem nepietiek ar simbolisku atlīdzību.

97. Tādējādi tas atbilst iepriekš minētajam secinājumam, ka, izvērtējot piešķiramās atlīdzības apmēru, Vispārējā tiesa pārliecinājās, ka piešķirtās summas dēļ, kas ir tikai simboliska, prasība nezaudē savu iedarbību.

98. Turklāt es uzskatu, ka pārsūdzētajā spriedumā ir sniegts pietiekams pamatojums par to, kādēļ Vispārējā tiesa nolēma piešķirt *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* katrai atlīdzību 5000 EUR apmērā par ciesto nemantisko kaitējumu.

99. Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka ir nodarīts kaitējums, tikai tās kompetencē ir prasības robežās noteikt šī kaitējuma atlīdzinājuma veidu un apmēru. Tomēr, lai Tiesa varētu pārbaudīt Vispārējās tiesas spriedumus, šiem spriedumiem ir jābūt pietiekami pamatotiem un attiecībā uz kaitējuma novērtējumu tajos ir jānorāda kritēriji, kas tiek ņemti vērā, nosakot summas apmēru [39].

100. Šajā kontekstā jānorāda, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa ir, pirmkārt, īsi, bet skaidri norādījusi iemeslus secinājumam, ka noteikts *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* norādītā nemantiskā kaitējuma veids ir pienācīgi pierādīts, bet citi nav pierādīti. Otrkārt, Vispārējā tiesa izskaidroja, kādēļ finansiāla atlīdzinājuma piešķiršana tika uzskatīta par nepieciešamu par vienu kaitējuma elementu, un, treškārt, tā norādīja vērā ņemtos kritērijus konstatētā atlīdzinājuma apmēra noteikšanai.

101. Manuprāt, tas veido pietiekamu skaidrojumu par atlīdzību, kas katrā ziņā noteikta *ex aequo et bono*. Ņemot to vērā, es uzskatu, ka *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* argumenti nevar apšaubīt Tiesā Vispārējās tiesas piešķirtā kaitējuma apmēra noteikšanu [40].

V. Vērtējuma tiesiskās sekas

102. Ja Tiesa piekristu manam vērtējumam, Eiropas Savienības iesniegtā apelācijas sūdzība būtu jāapmierina un pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1) punkts attiecīgi jāatceļ.

39 Skat. spriedumu, 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 50. un 51. punkts un tajos minētā judikatūra.
40 Skat. spriedumu, 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 52. un 53. punkts.

103. Tā kā, ņemot vērā pieejamos faktus un viedokļu apmaiņu Tiesā, ir iespējams pasludināt galīgo spriedumu par šo jautājumu, Tiesai ir jānoraida *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* prasība atlīdzināt mantisko kaitējumu, ko veido izdevumi par bankas garantiju attiecībā uz periodu, kurā tika pārsniegts saprātīgs termiņš sprieduma taisīšanai lietās T-72/06 un T-79/06.

104. *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* apelācijas sūdzība ir jānoraida pilnībā.

VI. Par tiesāšanās izdevumiem

105. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

106. Ja Tiesa piekrīt manam apelācijas sūdzību vērtējumam, saskaņā ar Tiesas Reglamenta 137., 138. un 184. pantu *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* ir jāatlīdzina šie tiesāšanās izdevumi. Pirmās instances tiesāšanās izdevumiem, manuprāt, jāpaliek tādiem, kādus ir noteikusi Vispārējā tiesa. Eiropas Komisijai jāsedz savi tiesāšanās izdevumi abās tiesu instancēs.

VII. Secinājumi

107. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai:

– atcelt Vispārējās tiesas 2017. gada 10. janvāra sprieduma lietā T-577/14 *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne*/Eiropas Savienība rezolutīvās daļas 1) punktu;

– noraidīt *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* prasību atlīdzināt mantisko kaitējumu, ko veido izdevumi par bankas garantiju attiecībā uz periodu, kurā tika pārsniegts saprātīgs termiņš sprieduma taisīšanas lietās T-72/06 *Groupe Gascogne*/Komisija un T-79/06 *Sachsa Verpackung*/Komisija;

– noraidīt *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* iesniegto apelācijas sūdzību;

– piespriest *Gascogne Sack Deutschland* un *Gascogne* segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt Eiropas Savienības, ko pārstāv Eiropas Savienības Tiesa, izdevumus saistībā ar apelācijas tiesvedību un segt savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar tiesvedību pirmajā instancē;

– piespriest Eiropas Savienībai, ko pārstāv Eiropas Savienības Tiesa, segt savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar tiesvedību pirmajā instancē un

– piespriest Eiropas Komisijai segt savus tiesāšanās izdevumus abās tiesu instancēs.